

Kitap İncelemesi

Gönderim Tarihi: 01.09.2025

Kabul Tarihi: 15.10.2025

Yayın Tarihi: 21.12.2025

Yazıt Kültür Bilimleri Dergisi, 2025, 5(2): 604-610

Book Review

Received Date: 01.09.2025

Accepted Date: 15.10.2025

Published Date: 21.12.2025

DOI Number: 10.59902/yazit.1776097

MİTOLOJİDEN ERİL TAHAYYÜLE: OSMANLI DÖNEMİ TÜRK ROMA- NINDA İYİCİL VE KÖTÜCÜL KADIN İMGESİ

From Mythology to Masculine Imagination: Benevolent and Malevolent Female
Images in Ottoman Turkish Novels

Seçil OKUMUŞ*

ÖZ

Türk romanında kadın imgelerinin tarihsel dönüşümü, toplumsal cinsiyet rollerinin ideolojik kurgulanışını anlamak açısından önemli bir araştırma alanı oluşturmaktadır. Habibe Ustacık Güneş'in *Mitolojiden Tahayyüle: Osmanlı Dönemi Türk Romanında İyiçil ve Kötücül Kadın İmgesi* adlı eseri, bu alanda dikkate değer bir çalışmadır. Eser, Tanzimat ve Servet-i Fünûn romanlarındaki iyiçil ve kötücül kadın temsilleri üzerinden ataerkil ideolojinin bilgi üretimi ve denetimini inceler. Güneş, modernleşme sürecinde romanlarda iyiçil ve kötücül kadın algılarının nasıl şekillendiğini tartışırken, Batı epistemolojisinin dönem aydınları üzerindeki etkisine dikkat çeker. Özellikle kötülük anlayışındaki dönüşümün, kadın imgelerinin biçimlenmesinde önemli rol oynadığını vurgular. Eser, teolojik ve ataerkil epistemolojiden neopatriyarkal epistemolojiye geçişin, kadın temsillerinde ve toplumsal normların pekiştirilmesinde nasıl yansıdığını ortaya koyar. Bu yönüyle çalışma, modernleşme sürecinde kadın imgelerinin edebiyat aracılığıyla toplumsal normları pekiştiren bir işlev üstlendiğini gösterir ve Türk edebiyatı ve kültürel tarih ilişkisine ışık tutar.

Anahtar Kelimeler: Modern Türk edebiyatı, kadın, ataerkil ideoloji, toplumsal cinsiyet

ABSTRACT

The historical transformation of female images in Turkish novels constitutes an important area of research for understanding the ideological construction of gender roles. Habibe Ustacık Güneş's work *From Myth to Imagination: The Benevolent and Malevolent Female Image in Ottoman-Era Turkish Novels* is a noteworthy study in this field. The book examines the production and regulation of knowledge through patriarchal ideology by analyzing the representations of benevolent and malevolent women in Tanzimat and Servet-i Fünûn novels. While discussing how perceptions of benevolent and malevolent women were shaped during the modernization process, Güneş draws attention to the influence of Western epistemology on the intellectuals of the period. She particularly emphasizes that the transformation in the understanding of evil played a significant role in the shaping of female images. The work demonstrates how the shift from theological and patriarchal epistemology to neopatriarchal epistemology is reflected in female representations and the reinforcement of social norms. In this regard, the study shows that during the modernization process, female images in literature functioned to consolidate social norms, shedding light on the relationship between Turkish literature and cultural history.

* Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye. E-posta: secilokumuss@hotmail.com. ORCID: 0000-0002-8336-4007.

Keywords: Modern Turkish literature, women, patriarchal ideology, gender

Güneş, Habibe Ustacık. (2025). *“Mitolojiden Tahayyüle: Osmanlı Dönemi Türk Romanında İyicil ve Kötücül Kadın İmgesi”*. Ankara: Günce Yayınları, 353 sayfa.

Türk romanında kadın imgelerinin tarihsel dönüşümü, toplumsal cinsiyet rollerinin ideolojik kurgulanışını anlamak açısından önemli bir araştırma alanı sunmaktadır. Bu imgeler yalnızca bireysel karakterlerin tasvirine değil, aynı zamanda modernleşme sürecinin zihinsel ve kültürel kodlarının okunmasına da imkân tanır. Özellikle Tanzimat’tan itibaren edebiyatın, kadın üzerinden “iyi” ve “kötü” temsiller aracılığıyla toplumsal normları pekiştiren bir alan hâline geldiği görülür. Habibe Ustacık Güneş tarafından kaleme alınan ve Günce Yayınları tarafından yayımlanan *Mitolojiden Tahayyüle: Osmanlı Dönemi Türk Romanında İyicil ve Kötücül Kadın İmgesi* adlı eser bu bağlamda dikkate değer bir çalışma olarak öne çıkmıştır. Yazarın doktora tezinin kitaplaştırılmış hâli olan eser, ataerkil ideolojinin bilgi üretimi ve denetiminden romanlardaki kadın temsillerine uzanan etkisini, Tanzimat ve Servet-i Fünûn romanlarındaki iyilik ve kötülük imgeleri üzerinden çözümlemektedir. Güneş, modernleşme sürecinde üretilen romanlarda iyicil ve kötücül kadın algılarının izlenebileceğini düşünür; ancak öncelikle Batı epistemolojisinin dönem aydınları üzerindeki etkisinin, özellikle kötülük problemine dair bakışlarını nasıl dönüştürdüğünü incelemenin önemli olduğunu vurgular. Güneş, bu çerçevede, teolojik ve ataerkil epistemolojiden neo-patriyarkal bir epistemolojiye geçişin, kötülük anlayışındaki değişimlerle birlikte kadın imgelerine de yansımalarının görülmesinde olduğunu vurgular.

Güneş, çalışmasının birinci bölümünde felsefe ve teoloji başta olmak üzere farklı disiplinlerden yararlanarak iyilik ve kötülük kavramlarını tanımlamakta ve kötülük problemi üzerine kuramsal bir çerçeve oluşturmaktadır. Ardından modern öncesi ve sonrası dönemlerde bu kavramların nasıl değiştiğini incelemekte, özellikle bu değişimlerde kadının konumu ve ataerkil ideolojinin rolünü tartışmaktadır. Tanrı, şeytan, melek, ahlak ve özgür irade kavramlarını, iyilik ve kötülük bağlamında ele alan Güneş, kötülük problemini farklı boyutlarıyla değerlendirmekte; fiziksel/doğal kötülük, ahlaki kötülük ve metafizik kötülük türlerini açıklamaktadır. Güneş, felsefede iyilik ve kötülük tanımları ile bu konudaki tartışmaları ele aldığı bölümde, Antik Çağ felsefesi bağlamında Sokrates, Platon ve Aristoteles’in kötülük ve iyilik anlayışlarını incelemektedir. Orta Çağ felsefesi kapsamında ise Augustinus, Aquinoslu Thomas, Gazali, Farabi ve İbn Rüşd’ün kötülük kavramına ilişkin görüşlerini incelemektedir. Güneş, modern Batı felsefesi bağlamında Hobbes, Spinoza, Leibniz, Kant, Schopenhauer, Hegel, Nietzsche, Albert Camus, Swinburne, Platinga ve Rutger Bregman’ın iyilik ve kötülük anlayışlarını tartışmaktadır. Güneş, mitolojik söylencelerde iyilik ve kötülük anlayışlarını ise tanrıçaların rolleri üzerinden ele almakta; Batı mitolojisinde Gaia, Hekate, Afrodit, Athena, Artemis, Medusa, Hera ve Pandora figürlerini incelemekte; Doğu

mitolojisinde ise İnanna, İştar, Sita, İsis, Ak Ene, Umay ve Ayısıt figürleri üzerinden iyilik ve kötülük temalarını tartışmaktadırdır. Güneř, ayrıca Ćin mitolojisindeki Yin-Yang felsefesini ve Japon mitolojisinde kadının kötücül ve ontolojik ikincilliğini değerlendirmektedir. Teoloji bağlamında ise, iyilik-kötülük tanımları ve bu kavramlarla ilişki olarak kadının konumunu hem Semavi dinler hem de Semavi olmayan dinler çerçevesinde ele almaktadır. Güneř, "Psikoloji ve Tarihsel Sosyoloji Açı-sından İyilik/Kötülük Tartışmaları ve Kadın" başlığı altında, psikolojik açıdan iyilik/kötülük ve kadın ilişkisi irdelerken; tarihsel sosyoloji perspektifinde de bu ilişkiyi ele almaktadır. Güneř, bölümü iyilik ve kötülük kavramlarının pozitif bilimler ışığında değerlendirilmesiyle kavramsal çerçeveyi tamamlamaktadır.

Güneş, çalışmasının ikinci bölümünde Tanzimat ve Servet-i Fünûn dönemlerinden seçtiği on iki romanı inceler. Bu incelemeyi yaparken yazarların iyilik ve kötülük anlayışlarını, modern epistemoloji karşısında değişimin mevcut olup olmadığını ve kadın karakterlerin hangi bakış açılarıyla iyicil ya da kötücül olarak kurgulandıklarını araştırır. Güneş'in çalışmasında ileri sürdüğü temel iddia, Tanzimat ve Servet-i Fünûn romanlarında, Osmanlı modernleşmesiyle birlikte ortaya çıkan epistemolojik kırılmaların iyi-kötü algısındaki dönüşümleri ve bu değişimlerin kadın karakterlere nasıl yansıdığını görmenin mümkün olduğudur. Güneş'e göre Tanzimat aydınları toplumsal ve kültürel değişimi yönlendirmeye çalışırken Batı'yı "dişil" ve "edilgen" olarak kodlayarak ataerkil bir mücadele biçimi geliştirmiştir. Ona göre bu cinsiyetçi yaklaşım, Batı karşısındaki konumlarını belirlemekle kalmamış, aynı zamanda romanlarda kurgulanan iyicil ve kötücül kadın imgelelerine de yansımıştır. Dolayısıyla Güneş hem geleneksel hem de modern unsurların etkisiyle şekillenen eril kodların, söz konusu dönemin kadın karakterlerinin inşasında belirleyici olduğunu ileri sürmektedir. Tanzimat birinci kuşak aydınlarının, Osmanlı modernleşmesi sürecinde jakoben bir tavırla kadın adına ve kadına rağmen kararlar alarak, romanlarda iyicil ve kötücül kadın imgeleri üzerinden toplumsal cinsiyet rollerini denetim altına almaya çalışmış olduklarını vurgulayan Güneş, bu yaklaşımın, ataerkil ideolojinin sürekliliğini sağlamanın yanı sıra, kadın kimliğini manipüle eden bir tür "gaslighting" işlevi de görmüş olduğunu ileri sürer. Güneş, Servet-i Fünûn aydınlarının ise Tanzimatılardan farklı olarak Batı kültürünü bütünüyle benimsediklerini ve romanlarında Batılı yaşam tarzını rneklediklerini belirtmektedir. Bu dönemin romancılarının, teknik açıdan daha realist bir üslup benimsemiş, bireylerin duygularını derinlemesine betimlemiş ve Tanzimat romancılarının aksine didaktik bir tutum sergilememiş olması Güneş'e göre romanlarda farklı insan tiplerinin kurgulanmasına zemin hazırlamıştır. Bu sebeple Güneş, kadın karakterlerin hangi ölçütler çerçevesinde iyicil ya da kötücül olarak konumlandırıldığını ortaya koymayı amaçladığını ifade etmektedir.

İkinci bölümün ilk alt başlığı "*Kadın*" İçin "*Kadına Rağmen*" ve *Patriyark Jakobencilik: Tanzimat Birinci Kuşak Romanları*" başlığını taşır. Bu bölümde Güneş, Tanzimat aydınlarının, kadının eğitimi ve konumunu destekler görünseler de bunu

“ideal kadın” tipini yerleştirmek amacıyla sınırlı bir çerçevede ele aldıklarından söz eder. Güneş’e göre romanlar, bu süreçte kadının konumunu belirleyen, iyicil ve kötücül kadın imgeleri üzerinden birer propaganda ve kontrol aracı olarak işlev görmektedir. Güneş, bu sebeple Tanzimat’ın birinci kuşak romancıları, ataerkil ideolojiyi yeniden üreten jakoben bir tutumla kadınları “kadına rağmen kadın için” anlayışıyla kurgulamışlar olduklarını ifade eder. “*Evlilik usulüne ikonoklast bir bakış: Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*” başlıklı bölümde Şemsettin Sami’nin görücü usulü evliliği ikonoklast bir bakışla eleştirirken, kadın karakterler aracılığıyla dönemin ataerkil ve cinsiyetçi algılarını yansıttığını ileri süren ve “yaratılan kadın imgelerin ataerkil kadim kodlarla uyumlu olduğu”nun söylenebileceğini ifade eden Güneş, Sami’nin “iyicil” ve “kötücül” kadın imgeleri üzerinden okura ideal kadın modeli sunduğunu ifade eder. “*Hâmisiz erkeğin sergüzeştini havi bir roman: İntibah*” başlıklı bölümde Namık Kemal’in *İntibah* romanında “cinsiyetçi bir üsluba sahip olduğu ve özellikle karakterleri betimlerken tarafsız davranmadığı/davranmadığı”nın düşünölebileceğini vurgulayan Güneş, Namık Kemal’in romanda Ali Bey’in masumiyeti ve Mehpeyker’in kötücüllüğü üzerinden ataerkil ideolojiyi ve cinsiyetçi normları yansıtarak, erkek lehine pozitif ayrımcılığı ve kadınları denetleme biçimlerini ortaya koyduğunu ileri sürer. Güneş, romanın iyicil-kötücül kadın imgeleri aracılığıyla dönemin jakoben aydın tavrını ve ataerkil bilinçaltının panoptik denetim işlevini göstermekte olduğunu belirtir. “*Eril bilinçdışının “Athena ve Medusa” yansıması: Cezmi romanı*” başlıklı bölümde Namık Kemal’in Cezmi adlı romanının tarihsel bir olay üzerine kurulu olmakla birlikte, merkezinde Adil Giray ve iki kadın karakter —Perihan ve Şehriyar— etrafında şekillenen iyicil-kötücül karşıtlığını barındırdığını vurgulayan Güneş, romanda Perihan’ın idealize edilerek “iyicil kadın” olarak kurgulandığını; Şehriyar’ın ise kötücüllüğün somutlaşmış hâli olarak betimlendiğini belirtir. Güneş’e göre kadınların bu şekilde keskin çizgilerle ayrıştırılması, dönemin ataerkil zihniyetinin göstergesi olarak okunmaya müsaittir. Güneş, “*Eril tahayyülü somutlayan iki kadının öyküsü: Müşâhedât*” başlıklı bölümde Ahmet Midhat Efendi’nin *Müşâhedât* romanında eril bakış açısını ve ataerkil ideolojiyi yansıtarak, kadınları idealize edilmiş, kurtarılmaya muhtaç veya güzellik ve kültür kriterlerine göre iyicil-kötücül biçimde sınıflandırdığını; yazarın kendisinin de anlatıya dahil olarak bu erkek narsisizmini ve kadın üzerindeki denetim arzusunu pekiştirdiğini ileri sürer. “*Nazende tıfl’ı koruyan giranser erillik üzerine bir roman: Henüz On Yedi Yaşında*” başlıklı bölümde Güneş, Tanzimat romanlarında yazarların erkekleri “nazende tıfl” olarak koruyup yönlendirirken, kötücül kadın karakterleri ahlaki ve toplumsal sapmaların sembolü olarak kurgulamış olduklarından bahseder. Güneş, Ahmet Midhat özelinde ise kurtarıcı eril figürün hem erkek hem de düşkün kadınları kurtararak bu ataerkil düzeni pekiştirmiş olduğunu belirtir. Güneş, “*Cadıların kraliçesi Hekate gölgesinde bir roman: Çengi*” başlıklı bölümde Ahmet Midhat’ın Hekate mitolojisi ve cadı imgesi üzerinden kötücül kadın karakterleri kurgulayarak eril bilinçaltını ve ataerkil kodları yansıttığını ileri sürer. Aynı

zamanda Güneş, Tanzimat romanlarında eril otoritenin yokluğunun olumsuzlanırken, Çengi’de dişil otoritenin varlığının olumsuzlandığını; böylece otorite baba üzerinden düzenleyici, anne üzerinden ise yıkıcı bir nitelikle temsil edildiğinden söz eder.

İkinci bölümün ikinci alt başlığı “Kadınsılaşma Endişesi”: Tanzimat İkinci Kuşak Romanları ve Kadın” başlığını taşır. Bu bölümün girişinde Güneş, Tanzimat İkinci Kuşak romanlarında, özellikle Bihruz Bey gibi efemine erkek tiplerinin Batılılaşmanın ve modernleşmenin erkeklik kaybı ya da kadınsılaşma endişesi üzerinden eleştirisini temsil ettiklerini ve bu kurguların erkek narsisizmi, toplumsal cinsiyet kodları ve Doğu-Batı çatışmasının kültürel ve cinsiyetçi boyutlarını yansıttığını düşünür. “Hissin fikre galebe gelerek “kadınsılaştırdığı” roman: Sergüzeşt” başlıklı bölümde Güneş, Samipaşazâde Sezai’nin *Sergüzeşt* romanında Sezai’nin “hissin galebe ettiğı eserler kadınlaşır” ifadesiyle, duygusallığı ön planda tuttuğunu, ataerkil cinsiyet algılarını yansıtan bir eser olarak sunduğunu söyler. Güneş, burada kötülüğün, bireyin iradesine ve insanın kendisine dayandırıldığını; Tanrı’ya başvurulmaması ve kötülüğün insan kaynaklı gösterilmesinin, Schopenhauer ve Camus’nün felsefeleriyle paralellik taşıdığını ifade eder. Aynı zamanda kadın karakterler üzerinden cinsiyetçi, eril kodlar ve “namus” vurgusunun öne çıktığını düşünen Güneş, iyicil ve kötücül kadın imgelerinin romanda dikkat çekici biçimde kurgulanmış olduğunu ileri sürer. Güneş, “*Pandora’nın gölgesinde bir roman: Kadının ontolojik kötücüllüğü ve Araba Sevdası*” başlıklı bölümde Recaizade Mahmut Ekrem’in *Araba Sevdası* adlı romanının, Tanzimat dönemi romanları içinde hem romantizmin eleştirisi hem de yanlış Batılılaşmanın ironik bir temsili olarak değerlendirildiğini belirtir. Güneş’e göre romanın baş karakteri Bihruz Bey, eğitimsiz, şımarık ve gösteriş meraklısı bir züppe olarak kurgulanır; çevresindeki insanlar ise Kant ve Hobbes’un kötülük felsefesiyle uyumlu şekilde, çıkarıcı ve kötücül karakterler olarak tasvir edilir. Güneş, kadın karakterlerin ise genellikle ontolojik kötücülük algısı üzerinden kurgulanmış olduğunu belirtir. Güneş, Perives’in güzellik ve süsü kullanarak sosyal statü kazanmayı amaçlayan, “baştan çıkarıcı” ve iffetsiz kadın figürü olarak sunulduğunu ve bu tasvirlerin hem Doğulu hem Batılı erkek karakterlerin kadına dair ortaklaşan eril algısını yansıttığını ve Pandora miti üzerinden kadınların doğuştan kötücül olduğuna dair kültürel bir kodu desteklediğini ileri sürer.

İkinci bölümün üçüncü alt başlığı “Kadının Psikik Dünyasına “Kısmi” Bir Empati Girişimi: Servet-i Fünun Romanları” başlığını taşır. Bu bölümün girişinde Servet-i Fünun romanlarının, Osmanlı-Türk kadınının psikik dünyasını ve bireyselliğini Tanzimat’a göre daha derinlemesine işlemeye başlamış; kadın karakterleri merkezî konuma taşıyarak modernleşme ve Batılılaşma etkilerini yansıtmış olduğunu ifade eden ancak bu empati ve özgürleşme girişimi kısmi olup, ataerkil sınırlılıklar ve toplumsal normlarla çerçevelenmiş olduğunu ileri süren Güneş, kadınların aşk, cinsellik ve toplumsal rollerinin daha gerçekçi bir şekilde ele alınsa da,

karakterlerin hâlâ geleneksel imgelerle ilişkili olarak değerdendirilmiş olduğundan söz eder. “Bir “iyi-kötü ölçer” olarak patolojikleştirilen kadın cinselliğı: Aşk-ı Memnu” başlıklı bölümde Halit Ziya Uşaklıgil’in Aşk-ı Memnu romanında kadın karakterlerin, cinsellikleri üzerinden iyicil ve kötücül olarak sınıflandırılmış ve bu çerçevede karakterlerin psikolojik çatışmalarının derinlemesine işlenmiş olduğunu ifade eden Güneş, Bihter ve Firdevs Hanım gibi sınırlı özgürlüklerini kullanan kadınların hem temel karakter kurgusu ve olay örgüsü hem de sonları itibarıyla eleştirilip kötücül olarak sunulurken, Nihal ve Matmazel gibi erkeğı bağımlı ve itaatkâr karakterlerin iyicilleştirilmiş olduğundan bahseder. Güneş, romanın, kadınların iç dünyalarına kısmi bir empati gösterse de, cinselliğın erkek merkezli bir bakışla patolojik bir “iyi-kötü ölçer” olarak işlev görmekte olduğunu ifade eder. Bu sebeple Güneş’e göre bu eser Tanzimat romanlarındaki kadına yönelik ataerkil önyargıları kısmen devam ettirmektedir. “Bovarist bir ruhun peşinde ilk neo-Patriyarşik temsil: Mai ve Siyah” başlıklı bölümde Güneş, Ahmet Cemil’in hayallerinin yıkılışı üzerinden bovarist ruh hâlini yansıtan bir roman olduğunu belirterek söze başlar. Güneş’e göre Ahmet Cemil, kendi gerçekliğini kabullenemeyip hayal dünyasında yaşarken, modern kapitalist düzenin acımasızlığı ve para merkezli güç ilişkileri nedeniyle hüsrana uğrar. Romanda yer alan kadın karakterlerin iyicillik ve kötücüllük bağlamında kurgulanmış olduğundan söz eden Güneş, örneğın Ahmet Cemil’in annesi Sabiha Hanım ile kardeşı İkbâl’in Tanzimat romanlarında olduğu gibi babanın otorite olduğu ataerkil aile yapısı içinde toplumsal cinsiyet rollerini benimsemiş olduklarından; arkaik dönemlerden beri kadına uygun görülen özel alanları içselleştirmiş ve bu nitelikleriyle “iyicilleşmiş” imgeler olarak kurgulandıklarını ileri sürer. Güneş, “Kuvveden fiile çıkmayan” ahlaki kirlenmeyi ateşle arındırmak: Eylül” başlıklı bölümde Mehmet Rauf’un Suat ile akrabası Necip arasındaki yasak ama duygusal olarak “temiz” aşkı merkezine aldığını; kadının cinselliğı ve iffet algısının ataerkil kodlarla şekillendirilmiş olduğunu belirtir. Güneş, romanda aşkın, cinselliğı taşınmayarak ahlaki kirlilik boyutunda kaldığını ve sonunda yangınla ölen âşıklar aracılığıyla sembolik bir arınma sağlandığını ileri sürer. Güneş, Mehmet Rauf’un aşkı, uhrevi ve estetik bir boyutta tutarak toplumsal ahlaki normlara uyumlu bir son kurgulamış olduğundan söz ederek bölümü tamamlar. Güneş, “Kadının ontolojik kötülüğüne duyulan derin itikat ve eril gayz: Hayal İçinde” başlıklı bölümde Hüseyin Cahit Yalçın’ın genç idealist Nezih karakteri üzerinden, hayal-hakikat çatışması ve platonik aşk temaları üzerine kurulu bir roman olduğunu ileri sürer. Güneş’e göre Nezih’in İzmaro’ya duyduğu platonik aşk, genç erkeğın hayal kırıklıklarıyla birlikte kadına dair derin bir cinsiyetçi ve ontolojik kötülük inancına evrilir. Güneş, roman boyunca kadınların, güzellikleri üzerinden iyicillikle ilişkilendirilirken, aynı zamanda çıkarıcı ve iffetsiz olarak betimlendiğini ileri sürer. Güneş’e göre Nezih’in kadınlara yönelik ön yargıları, örtük ve bilinçsiz cinsiyetçi kalıplarla desteklenir ve roman yazarın kadın algısının ataerkil kodlarla şekillenir, diğerd bir ifadeyle kadın-erkek ilişkilerinde eril bir gayzın etkili olduğunu gösterir.

Sonuç olarak Güneş'in çalışmasında, Tanzimat ve Servet-i Fünun romanları üzerinden Osmanlı modernleşme sürecinde ataerkil ideolojinin kadın algısı üzerindeki etkileri incelenmiş olduğu ifade edilebilir. Tanzimat ve Servet-i Fünun romanlarında gözlemlenen toplumsal, felsefi ve estetik farklılıklara rağmen kadın imgelerinin kurgulanışında ataerkil ideolojinin sürekliliğinin dikkat çekmekte olduğunu ortaya koyan Güneş, her iki dönemde de kadın karakterlerin iyicil ve kötücül karşıtlığı üzerinden tanımlanmış olduğunu gösterir. Güneş'in her bir roman-daki kadın karakterin, mitolojik ya da teolojik kadın prototipleriyle uyumlu bir geleneğin izlerini taşıdığını ortaya koyması ve tam da bu nedenle toplumsal ve epis-temolojik dönüşümlere rağmen ataerkil kodların yeniden üretildiğini, erkek ege-men düşünüş biçiminin ise sürekliliğini koruduğunu göstermesi, çalışmanın esas ehemmiyetini oluşturmaktadır. Bu yönüyle çalışma, hem Tanzimat ve Servet-i Fünun dönemlerindeki romanlarda kadın imgelerinin sürekliliğini anlamak hem de ataerkil ideolojinin edebî metinlerdeki görünümünü çözümlemek bakımından rehber niteliğindedir. Aynı zamanda bu alanda yapılacak diğer çalışmalara da ku-ramsal bir zemin ve karşılaştırmalı bir perspektif sunmakta olduğu ifade edilebilir.

Kaynakça

Güneş, Habibe Ustacık. (2025). *Mitolojiden Tahayyüle "Osmanlı Dönemi Türk Roma-nında İyicil ve Kötücül Kadın İmgesi"*, Ankara: Günce Yayınları.

Çalışmanın yazarı/yazarları "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İl-keleri" çerçevesinde aşağıdaki hususları beyan etmişlerdir:

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışma için etik kurul belgesi gerekmemektedir.

Finansman: Bu çalışma için herhangi bir kurum ve kuruluştan destek alınmamıştır.

Destek ve Teşekkür: Yazar tarafından çalışmayla ilgili herhangi bir destek veya teşekkür beyanında bulunulmamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu çalışmanın araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak ya-zarın/yazarların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

Yazarın Notu: Bu çalışma ile ilgili yazarın beyan ettiği herhangi bir not bulunmamaktadır.

Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmanın tüm bölümleri tek bir yazar tarafından hazırlanmıştır.

The author / authors of the study declared the following points within the framework of the "COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors":

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval is not required for this study.

Funding: No support was received from any institution or organization for this study.

Support and Acknowledgment: No statement of support or acknowledgement was made by the author regarding the study.

Declaration of Conflicting Interests: The author has no potential conflict of interest regarding re-search, authorship or publication of this study.

Author's Note: There are no any notes declared by the author regarding this study.

Author Contributions: All sections of this study have been prepared by a single author.